

Tant spazi vital sco eir elemaint da la cuntrada

La cuntrada cultivada in Engiadina Bassa es gnüda terrassada cun agüd da mürs sechs.

La Pro Terra Engiadina s'ingascha daspö l'on 2001 pel mantegnimaint da quels mürs.

FLURIN ANDRY/FMR

«Mürs sechs spordschan ün spazi vital important a bleras bes-chas e plantas», declera la biologa *Angelika Abderhalden* chi maina la gestiun da la fundaziun Pro Terra Engiadina (PTE). Ch'implü dettan quists mürs fuorma a la cuntrada cultivada in Engiadina Bassa: «Uschea sun ils mürs sechs eir elemaints importants da la cuntrada.» Per quistas duos radschuns s'ingascha la PTE daspö vainch ons pel mantegnimaint dals mürs sechs, tuot tenor eir pella refacziun da quels. «Minch'on pudaina refar var 200 meters quadrats surfatscha da mürs sechs», infuorma ella.

In collavuraziun cun chantun ed instituziuns

La PTE fa minch'on dumondas da sustegn pro l'Uffizi chantunal per natüra ed ambiaint, pro'l Fond Cuntrada Svizra e per part pro la Fundaziun svizra

pella protecciun da la cuntrada. «I's tratta da sustegn finanziel, ma eir da l'intermediaziun da perits per mürs sechs», explichia *Angelika Abderhalden*. Quels muossan co chi's mantegna o refa mürs sechs dad üna vart als homens da la SUS (Stiftung Umweltein-satz Schweiz) chi praistan servezzan civil. «Da tschella vart vaina eir voluntaris chi vegnan a güdar in connex culla «Ferienarbeitswoche» cha la Pro Natura organisescha insembel culla SUS.» Ils cumüns sustegnan la lavur organisada da la PTE cun aignas prestaziuns: cun metter a disposiziun maschinas, il sustegn da lavuraints cumünals o forsa eir cun procurar per pussibilitats da pernottar pels homens dal SUS.

Il prüm a Zernez, uossa a Cha Noschas sur Martina

Ingön han cumanzà las lavuors a favur da mürs sechs a Zernez: Ils homens da

la SUS han miss ad ir ün mür sech chi'd es in vicinanza d'üna senda istorica. Tenor l'Inventar federal da las vias istoricas IVS es quai üna «via cun substanzas». Il medem vala pella senda istorica chi passa a Cha Noschas sur il cumün da Martina: «A Cha Noschas as chattan restanzas d'ün vegl cumün», disch la manadra da gestiun da la PTE, «in quist lö istoric, forsa eir preistoric, chi sa?, esa previs da realisar lavuors da mantegnimaint in plüssas etappas.» Avant co tour suot ögl las restanzas da müraglia han ils homens da la SUS renovà ingön il mür sech lung la senda istorica. La seguond'etappa a Cha Noschas gnarà realisada quist on chi vain. Culla coordinaziun da la PTE sun gnüts renovats e mantgnüts ingön eir mürs sechs a Strada lung la Senda dal magliavirüclas ed in Val S-charl.

Johannes Florin, Lisa Zimmermann e Nicolas Ilg (da schn.) davant il mür sech a Cha Noschas chi'd es gnü renovà.

FOTO ANGELIKA ABDERHALDEN

«Render visibels ils stizis dal passà»

La FMR ha gnü l'ocasiun da discuorrer cun trais partenaris da la PTE in connex culs mürs sechs: *Nicolas Ilg* da la SUS ha dit cha la sanaziun da mürs sechs in Engiadina Bassa saja üna fich bella lavur eir pels homens chi praistan servezzan civil: «Els imprendan üna lavur fich veglia chi'd es preziosa per l'aspet, ma eir pella biodiversità da la regiun.» *Lisa Zimmermann* es per l'uffizi chantunal per ambiain e natüra l'incumbenzada per mürs sechs: «L'uffizi tscherna d'utuon ils progets ch'el sustegna i'l prossem on, ed i fa plaschair da verer il resultat da las lavuors, sco p.ex. a Cha Noschas.» Chi til saja adüna darcheu gnü dit chi füss da far alch per mantegner quista veglia colonia sur Martina, ha dit *Johannes Florin* da la Chüra da monumaints chantunala, «quai pudaina uossa far in etappas, cul böt da render legibla l'istorgia da Cha Noschas.»